

Kazimierz Adamczyk (Bydgoszcz)

Drogi do zawodu wybranych bibliotekarzy bydgoskich

Zawód bibliotekarza kształtował się na ziemiach polskich w ciągu XIX i XX wieku. Do profesji trafiały osoby bez specjalistycznego przygotowania¹. Powstanie, po II wojnie światowej, Katedr Bibliotekoznawstwa nie zaspokoilo rosnącego zapotrzebowania na fachowe kadry bibliotekarskie. Taka sytuacja miała miejsce do połowy ósmego dziesięciolecia XX wieku, kiedy powstały liczne zakłady i katedry bibliotekoznawstwa i informacji naukowej². Do tego momentu w bibliotekach, a w szczególności w bibliotekach naukowych i publicznych, podejmowali pracę absolwenci polonistyki i historii oraz innych kierunków studiów. W trakcie praktyki doskonalili umiejętności zawodowe na licznych kursach specjalistycznych organizowanych przez pracowników Biblioteki Narodowej lub Jagiellońskiej. Publikując prace w specjalistycznych czasopismach bibliologicznych zdobywali uprawnienia bibliotekarza dyplomowanego, a także kolejne stopnie zawodowe do starszego kustosa włącznie.

W prezentowanej publikacji autor przedstawił sylwetki sześciu wybranych bibliotekarzy bydgoskich. Dwóch z nich było dyrektorami Biblioteki Miejskiej, jeden łączył stanowisko dyrektora biblioteki wyższej uczelni i kierownika Zakładu Bibliotekoznawstwa, a pozostali to wicedyrektor Biblioteki Miejskiej oraz kierownicy Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. Wszyscy przybyli do Bydgoszczy z innych miejscowości, lecz z tym miastem związali swoją działalność zawodową i twórczą.

¹ J. Włodarczyk, *Kształtowanie się zawodu bibliotekarskiego na ziemiach polskich w okresie zaborów*, Łódź 1990; J. Włodarczyk, *Bibliotekarze w Polsce okresu międzywojennego*, Łódź 1988; H. Więckowska, *Akademickie kształcenie bibliotekarzy : zarys historyczny*, Warszawa 1979.

² *Zawód bibliotekarza i kształcenie bibliotekarzy w Polsce*, [w:] *Bibliotekarstwo*, pod red. Zbigniewa Żmigrodzkiego, Warszawa 1998.

Witold Bełza³

Pierwszym dyrektorem polskiej Biblioteki Miejskiej był z wykształcenia polonista Witold Bełza. Urodził się w 8 maja 1886 roku w Warszawie w rodzinie adwokata i działacza narodowościowego Stanisława Bełzy i Jadwigi z Kobylańskich. Od młodości wychowywany był w poczuciu miłości do ojczyzny i żarliwości religijnej. Edukację Witold rozpoczął w znanym warszawskim gimnazjum Wojciecha Górskiego, a ukończył w Zakładzie Naukowo-Wychowawczym OO. Jezuitów w Bąkowicach pod Chyrowem. Tam w 1905 roku uzyskał świadectwo dojrzałości, a następnie zatrudnił się w charakterze aplikanta w Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie. Zdobywając doświadczenie bibliotekarskie awansował w pierw na asystenta, a potem na skryptora tegoż zakładu.

Józef Podgóreczny⁴

Józef Podgóreczny urodził się 28 października 1900 r. w Kociubińcach, w województwie tarnopolskim, w rodzinie chłopskiej. Edukację rozpoczął w miejscowej szkole, a kontynuował w gimnazjum w Trembowli, a potem w Husiatynie. Wykształcenie uzupełniał drogą samokształceniową i po zdaniu ostatniej klasy gimnazjum poświęcił się pracy pedagogicznej. Swoje kwalifikacje nauczycielskie uzupełniał na kursie metodyczno-pedagogicznym oraz na Wyższych Kursach Nauczycielskich w Wilnie. Od 1926 r. do wybuchu wojny pracował jako kierownik szkoły w Zaostrowieczu, gdzie zbudował 7 klasową szkołę. Po kampanii wrześniowej trafił do obozu jenieckiego w Woldenbergu. W niewoli korzystał z obecności ludzi wykształconych, pisarzy i artystów uzupełniając swoje wykształcenie. Po zakończeniu wojny znalazł się w Lublinie, gdzie podjął współpracę ze Spółdzielnią Wydawniczą „Czytelnik” założoną przez Jerzego Borej-

³ A. Chlewicka, *Witold Bełza (1886-1955). Życie i działalność*, „Kronika Bydgoska”, t. XXIII, 2001, s. 285-301; A. Węglerska, *Witold Bełza pierwszy polski dyrektor bydgoskiej księżnicy*, „Bibliotekarz Kujawsko-Pomorski”, nr 1(18), 2002, s. 37-41; J. Podgóreczny, *Byli i odeszli*, [w:] *Z życia i pracy bydgoskiej księżnicy. Księga pamiątkowa 1903-1963*, Bydgoszcz 1965; J. Podgóreczny, H. Dubowik, *Organizator życia kulturalnego Bydgoszczy - Witold Bełza*, [w:] *Organizatorzy i inspiratorzy*, Warszawa 1997, s. 9-19.

⁴ E. Szymańda, *Dyrektor i działacz oświatowy Józef Podgóreczny*, [w:] *Z życia i pracy bydgoskiej księżnicy. Księga pamiątkowa 1903-1963*, Bydgoszcz 1965; H. Dubowik, *Zasłużony bibliotekarz - Józef Podgóreczny*, „Kronika Bydgoska”, t. XVI, 1994, s.221-223; W. M. Witek, *Józef Podgóreczny jako bibliotekarz, nauczyciel i działacz społeczny (szkic biograficzny)*, [w:] *Nauczyciel-bibliotekarz - przygotowanie do zawodu*, pod red. Jerzego Jarowieckiego, Kraków 1998, s.102-110; H. Dubowik, *Nestor bydgoskich bibliotekarzy - Józef Podgóreczny (1900-1990)*, [w:] *Organizatorzy i inspiratorzy*, Warszawa 1997, s.112-117.

sze. Rok później został wysłany do Bydgoszczy w celu organizowania jej agendy w mieście. W ciągu kilku lat dał się poznać jako sprawny działacz oświatowo-kulturalny. Z ramienia „Czytelnika” prowadził działalność wydawniczą, księgarską, zakładał biblioteki na terenie województw bydgoskiego i sąsiednich ziemiach zachodnich, organizował odczyty i spotkania z pisarzami. Po 1950 r. powierzono mu zadanie zbudowania bydgoskiego oddziału „Domu Książki” – instytucji przejmującej prywatne i spółdzielcze księgarnie i nadzorującej cały rynek księgarski i wydawniczy. Pod koniec 1952 r. został z woli politycznej dyrektorem Biblioteki Miejskiej w Bydgoszczy. Okres jego kierownictwa zaznaczył się rozbudową filii Miejskiej Biblioteki – ogólnych, dla dorosłych i dla dzieci. W ten sposób próbował zaradzić niezrealizowanym (do dziś – połowa 2009 r.) planom budowy nowego gmachu bibliotecznego. Był organizatorem, po śmierci Adama Grzymały-Siedleckiego, Izby Pamięci w dawnym mieszkaniu pisarza. Zachowały się tam rękopisy, korespondencja i księgozbiór podręczny, a także liczne teatralia bydgoskie i ogólnopolskie. Za kadencji Podgórecznego Biblioteka zarządzeniem Ministra Kultury została zaliczona do bibliotek naukowych. Przyczynił się także do upamiętnienia zasług swojego poprzednika na stanowisku dyrektorskim, W. Bełzy, organizując sesję jego pamięci i doprowadzając do wmurowania tablicy pamiątkowej na domu, w którym mieszkał.

Oprócz działalności oświatowej i organizacyjnej w swoich publikacjach przywoływał zapomniane wydarzenia z życia kulturalnego miasta, pisał o ludziach zasłużonych dla regionu. Przyczynił się do upamiętnienia księgarzy, drukarzy, grafików, dziennikarzy i bibliotekarzy bydgoskich XIX i XX wieku. Na emeryturę odszedł w 1970 r. w pełni sił twórczych, nadal udzielał się w różnych stowarzyszenia społecznych. Zmarł 23 lipca 1990 r.

Klara Sarnowska⁵

Klara Sarnowska urodziła się 10 czerwca 1908 r. w Berlinie, dokąd wyemigrowali jej rodzice z Poznania. Nauki elementarne pobierała w szkole powszechnej w Grunau koło Berlina. Po 1919 r. wraz z rodzicami wróciła do Polski i zamieszkała w Bydgoszczy. Edukację kontynuowała w niemieckiej Szkole dla Dziewcząt, potem w Miejskim Liceum, by ostatecznie trafić do Żeńskiego Katolickiego Gimnazjum Humanistycznego miasta Bydgoszczy. Tu otrzymała świadectwo dojrzałości w maju 1926 r. Jesie-

⁵ A. Perlińska, *Wspomnienie o Klarze Annie Sarnowskiej (1908-1997)*, „Kalendarz Bydgoski”, R. XXXI, 1998, s. 339-342; Z. Mrozek, *Klara Anna Sarnowska (1908-1997)*, „Bydgoski Informator Kulturalny”, R. XXV, nr 9 (299), 1999, s. 64; J. Podgóreczny, *Zasługi są wśród nas*, [W:] *Z życia i pracy bydgoskiej księżnicy. Księga pamiątkowa 1903-1963*, Bydgoszcz 1965.

nią tegoż roku zapisała się na Wydział Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. Przerwane studia wznowiła trzy lata później na Wydziale Humanistycznym UP w zakresie filologii francuskiej z językiem niemieckim jako dodatkowym. Po ich zakończeniu szukała pracy i pod koniec 1936 r. została warunkowo przyjęta, na okres dwóch miesięcy, do Biblioteki Miejskiej. Na stałe została zatrudniona od marca 1937 r. i pracowała w wypożyczalni do wybuch wojny we wrześniu 1939 r. Do Biblioteki wróciła w 1940 r. na stanowisko pomocy bibliotekarskiej i tu dotrwała do wyzwolenia w 1945 r. Po zakończeniu wojny K. Sarnowska podnosiła swoje umiejętności zawodowe. Uczestniczyła w listopadzie 1945 r. w Kórniku w kursie z zakresu dawnej książki, a trzy lata później w Bibliotece Jagiellońskiej w kursie dla opracowujących stare druki. Na początku siódmego dziesięciolecia XX wieku zaliczyła roczny kurs Państwowego Ośrodka Kształcenia Korespondencyjnego Bibliotekarzy w Warszawie. Od 1953 r. przez blisko piętnaście lat, bo do 1968 r., pełniła funkcję wicedyrektora Biblioteki Miejskiej. Była współorganizatorką Izby Pamięci Adama Grzymały-Siedleckiego i znajdującej się tam pracowni teatrologicznej. Na początku 1964 r. brała udział w tworzeniu Czytelni Regionalnej po dokładnej kwerendzie bibliograficznej. W polu jej zainteresowań pozostawały zbiory specjalne, a zwłaszcza biblioteka bernardyńska. Pokłosiem jej działalności były publikacje zwarte wspólnie z H. Dubowikiem, jak i liczne artykuły w prasie fachowej. Była autorką pierwszego zestawienia bibliograficznego dotyczącego Bydgoszczy ogłoszonego w monografii „Bydgoszcz. Historia. Kultura. Życie gospodarcze”, Gdynia 1959, uzupełnionego za lata 1958-1961 w periodyku „Bydgosztian”. Zdobyte umiejętności i doświadczenie zawodowe przekazywała następnym pokoleniom w ramach kursów i jako konsultant Państwowego Ośrodka Kształcenia Korespondencyjnego Bibliotekarzy w Warszawie. Pełniła funkcję wiceprzewodniczącej w Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich oraz jako członek Zarządu w Sekcji Bibliofilskiej Kujawsko-Pomorskiego Towarzystwa Kulturalnego.

Klara Sarnowska zmarła 22 stycznia 1997 r. i została pochowana na cmentarzu parafii św. Trójcy na Jarach przy ul. Stawowej.

Stanisław Kubiak⁶

Stanisław Kubiak urodził się 13 grudnia 1925 r. w Dobieszczyźnie w Wielkopolsce. Po uzyskaniu świadectwa maturalnego rozpoczął studia historyczne na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Poznańskiego, które ukończył w 1954 r. Cztery lata później w macierzystej uczelni uzyskał doktorat, a w 1963 r. habilitował się z historii najnowszej Polski. Zatrudniony na stanowisku asystenta, jeszcze w trakcie studiów w 1951 r., poprzez starszego asystenta i adiunkta od 1958 r., doszedł do stanowiska profesora w 1970 r. w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i od 1983 r. w WSP w Bydgoszczy. Przeszło dwadzieścia lat, od 1958 do 1980 r., piastował stanowisko dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu. W Instytucie Historii UAM kierował Zakładem Historii Polski Ludowej, a od 1972 r. zarządzał Instytutem Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, drugiego obok Instytutu Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Warszawskiego o nachyleniu informatycznym. Nowym wyzwaniem dla prof. S. Kubiaka było podjęcie pracy po 1983 r. w WSP w Bydgoszczy. W uczelni kierował Katedrą Filologii Polskiej i Bibliotekoznawstwa, a od 1987 r. Katedrą Historii i Wiedzy o Społeczeństwie. W tym czasie pełnił funkcję, najpierw prodziekana, a następnie dziekana Wydziału Humanistycznego. Jego poczynania zaowocowały reaktywowaniem naboru na kierunek „bibliotekoznawstwo i informacja naukowa” od roku akademickiego 1988/1989, a wcześniej wspomagał powstanie kierunku „nauki społeczne”. Ukoronowaniem działań i starań prof. S. Kubiaka na forum Wydziału Humanistycznego było pozyskanie grona historyków, co umożliwiło utworzenie w roku akademickim 1989/1990 trzeciego kierunku studiów -historii.

W działalności naukowej zajmował się badaniami nad historią Polski Ludowej, a szczególnie Polski Zachodniej, dziejami ruchu robotniczego w Wielkopolsce i problematyką Powstania Wielkopolskiego. Nieobca była mu tematyka metodologiczna i historyczna z zakresu bibliotekoznawstwa i bibliografii. Z tego też zakresu opublikował liczne artykuły i rozprawy naukowe. Pracę naukową łączył z przekazywaniem wiedzy promując kilkuset magistrów i kilkunastu doktorów oraz recenzując doktoraty i habilitacje.

Prof. S. Kubiak zmarł nagle 11 czerwca 1990 roku będąc w pełni sił twórczych.

⁶ K. Kwaśniewska, M. Rak, *Naukowcy Bydgoszczy. Słownik biograficzny*, Bydgoszcz 1997, s. 133-134; J. Konieczny, *Nad grobem Profesora Doktora Habilitowanego Stanisława Kubiaka* [w:] „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy. Studia Historyczne” z. 3, Bydgoszcz 1993, s. 9-10; *Prof. dr hab. Stanisław Kubiak – Wspomnienie pośmiertne*, tamże, s. 5-7.

Franciszek Mincer ⁷

Franciszek Bonawentura Mincer urodził się 14 lipca 1932 roku w Warszawie. Edukację rozpoczął w Skolimowie koło Warszawy, a po wybuchu wojny kontynuował na tajnych kompletach gimnazjalnych w Konstancinie. Po upadku powstania warszawskiego i tułaczce w Małopolsce trafił do Wrocławia. Tam ukończył szkołę średnią i w 1951 roku uzyskał maturę. Bezpośrednio po niej został zatrudniony w Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Pierwotnie pracował w Dziale Opracowania i Udostępniania Zbiorów, a później w Dziale Rękopisów, gdzie przyczynił się do współpracowania indeksu do inwentarza rękopisów Ossolineum. W październiku 1951 r. rozpoczął studia historyczne w Uniwersytecie Wrocławskim. Po ich ukończeniu w 1955 r. otrzymał etat w Uniwersytecie, gdzie w 1960 r. obronił pracę doktorską pod kierunkiem prof. Władysława Czaplińskiego. W niedługim czasie po tym ożenił się z Barbarą Janiszewską i oboje przeprowadzili się do Opola. Razem otrzymali posadę w Katedrze Historii Polski WSP, kierowanej przez prof. Maurycego Horna. W tym okresie F. Mincer opublikował liczne artykuły dotyczące historii Prus Książęcych, biogramy do Polskiego Słownika Biograficznego i recenzje wydawnictw Ossolineum. Wspólnie z Ewą Galos przygotował i wydał pamiętnik nadwornego lekarza króla Władysława IV Wazy. W swoich badaniach podjął problematykę sejmów polskich za lata 1653-1654. Pokłosiem tego były publikacje z zakresu historii ustroju dawnej Polski, ze szczególnym uwzględnieniem panowania Wazów na tronie polskim. Kolejnym miejscem zatrudnienia F. Mincera była w 1967 r. Regionalna Pracownia Naukowo-Badawcza Bydgoskiego Towarzystwa Naukowego. Z przyczyn politycznych utracił zajmowane stanowisko w BTN i podjął pracę w Miejskiej Bibliotece Publicznej, gdzie z czasem został kierownikiem Działu Zbiorów Specjalnych. W tym okresie opublikował fragment monografii Szubina, liczne artykuły na łamach „Kalendarza Bydgoskiego”, a także przyczynił się do wydania katalogów wystaw bibliotecznych. Był również współredaktorem (z Jerzym Wojciakiem) „Kroniki Bydgoskiej”, a oprócz tego publikował na łamach miejscowej prasy.

W październiku 1975 r. F. Mincer został zatrudniony jako adiunkt w Zakładzie Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej WSP w Bydgoszczy. Przez kilkanaście lat prowadził działalność dydaktyczną dla studentów bibliotekoznawstwa z zakresu edytorstwa i historii książki, a przedmioty historyczne i problematyka wydawnicza stanowiła temat wykładów na stu-

⁷ Z. Kropidłowski, *Zycie i działalność profesora dr. hab. Franciszka Bonawentura Mincera*, [w:] *W służbie książki*, pod red. Zdzisława Kropidłowskiego, Bydgoszcz 2002, s.5-10.

diach polonistycznych. Dzielił się swoimi wiadomościami z zakresu historii na studiach z nauk społecznych, a także na fakultecie historycznym dla studentów różnych specjalności pedagogicznych. Wspomagał wykładami z historii kultury w nowo powstałej Wyższej Szkole Muzycznej. Oprócz tego opiekował się Studenckim Kołem Naukowym Bibliotekoznawców. Był organizatorem licznych wyjazdów do bibliotek krajowych i zagranicznych. Zachęcał studentów do przyszłej pracy naukowej wciągając w działalność koła naukowego i pomagał w przygotowaniu referatów na sesje kół studenckich. Równoległe z działalnością dydaktyczną prowadził badania naukowe nad historią Polski XVII i XVIII wieku, dziejami Bydgoszczy od zarania do początków XIX w. oraz historią książki i bibliotek kujawskich w tym bydgoskich. Pokłosiem tego były publikacje w czasopismach naukowych i społeczno-kulturalnych oraz podręcznik z edytorstwa i zagadnień wydawniczych.

Nowym doświadczeniem w karierze zawodowej F. Mincera była praca w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze najpierw na stanowisku adiunkta, a potem kierownika Zakładu Historii Starożytnej i Średniowiecznej. W trakcie pobytu w tej uczelni, w 1991 r. F. Mincer uzyskał na Wydziale Pedagogiczno-Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego habilitację z zakresu historii nowożytnej na podstawie pracy „Dzieje Bydgoszczy do 1806 r.”.

Od roku akademickiego 1994/1995 prof. F. Mincer wrócił do WSP w Bydgoszczy (obecnie Uniwersytet Kazimierza Wielkiego), gdzie podjął się kierowania Katedrą Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. W ramach Katedry zarządzał Zakładem Naukoznawstwa, Bibliografii i Informacji Naukowej. W uczelni oprócz zajęć dydaktycznych z bibliologii, historii kultury i nauki, wykładów monograficznych, seminariów dyplomowych i magisterskich, zorganizował zespół badawczy nad historią książki i bibliotek regionu kujawsko-pomorskiego ze szczególnym uwzględnieniem Bydgoszczy. W skład zespołu weszli pracownicy Katedry, jak i czynni bibliotekarze bydgoscy i z regionu. Zwieńczeniem pracy tego gremium były obrony dwóch doktoratów w Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego i w Uniwersytecie Wrocławskim. F. Mincer był również recenzentem prac doktorskich, wydawniczych i habilitacyjnych w uczelniach krajowych. Brał udział w licznych konferencjach i sympozjach w kraju i za granicą, na których wygłaszał referaty, komunikaty i doniesienia. Zapraszany był do gremiów różnych towarzystw naukowych i stowarzyszeń społeczno-kulturalnych, wśród których było Bydgoskie Towarzystwo Naukowe, Towarzystwo Naukowe Toruńskie, Towarzystwo Naukowe im. W. Kę-

trzyńskiego w Olsztynie, Lubuskie Towarzystwo Naukowe, Towarzystwo Miłośników Miasta Bydgoszczy i Towarzystwo im. H. Sienkiewicza. Był również prezesem Zarządu Okręgu Ligi Ochrony Przyrody w Bydgoszczy i członkiem Zarządu Głównego LOP w Warszawie. W październiku 2002 r. Prof. F. Mincer zakończył pracę naukowo-dydaktyczną i przeszedł na emeryturę. Odejście to było tylko formalne, gdyż prawie do końca swojego życia prowadził zajęcia dydaktyczne w Katedrze i w uczelniach prywatnych Bydgoszczy. Prof. F. Mincer zmarł w sierpniu 2007 roku.

Henryk Filipowicz-Dubowik⁸

Pierwszym dyrektorem Biblioteki Głównej Wyższej Szkoły Pedagogicznej był w latach 1969-1996 dr Henryk Filipowicz-Dubowik. Do Bydgoszczy przybył z falą repatriantów z rodzinnego Wilna, gdzie rozpoczęła edukację powszechną. Szkołę średnią ukończył w Bydgoszczy, a studia z filologii polskiej w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. W trakcie studiów został zatrudniony na stanowisku zastępcy asystenta na polonistycie toruńskiej. Potem pracował w Teatrze Lalki i Aktora „Baj Pomorski”. Następnie związał się z Państwowym Liceum Bibliotekarskim w Bydgoszczy, a od 1957 roku był bibliotekarzem i wykładowcą literatury polskiej i powszechnej oraz wiedzy o książce w Studium Nauczycielskim. Od 1969 roku został dyrektorem BG WSP w Bydgoszczy. Na tym polu dosłużył się stopnia doktora nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa na podstawie pracy *Nadrealizm w polskiej literaturze współczesnej* oraz jako bibliotekarz stanowiska starszego kustosa dyplomowanego. Sprawując funkcję dyrektora uczestniczył w systematycznym powiększaniu etatowym, jakościowym i ilościowym pracowników i księgozbioru. To za jego długoletnim kierowaniem biblioteką liczba pracowników powiększyła się z kilku do przeszło pięćdziesięciu osób, wśród których cztery uzyskały stopień zawodowy bibliotekarza dyplomowanego. Oprócz niego, były to mgr Alina Wajda, mgr Mirosława Burgiel, mgr Maria Czarnecka-Dąbek i mgr Krystyna Barlik. Obejmując pieczę nad nieco ponad pięćdziesięcioletnim księgozbiorem, po przeszło ćwierćwieczu pozostawił więcej niż dziesięciokrotnie większą bibliotekę. Dzięki możliwościom finansowym i licznym kontaktom zawodowym udało mu się zbudować od podstaw kolekcję zbiorów specjalnych, w tym starodruków, rękopisów, kartografii, mikrodokumentów i grafiki.

⁸ A. Perlińska, *Henryk Filipowicz-Dubowik*, „Bydgostiana”, nr 10 (1980-1985), Bydgoszcz 1988, s. 78-79; J. Malinowski, *Henryk Dubowik (Filipowicz-Dubowik)*, [w:] H. Dubowik, *Fantastyka w literaturze polskiej. Dzieje motywów fantastycznych w zarysie*, Bydgoszcz 1999.

Równoległe z zarządzaniem Biblioteką w 1975 roku powierzono mu kierowanie Zakładem Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej. W ciągu dwudziestu lat pracy dydaktycznej prowadził zajęcia z historii i teorii literatury, historii książki i bibliotek, a także z problematyki gromadzenia, opracowywania, przechowywania i udostępniania zbiorów specjalnych. Nie obce były mu również zagadnienia związane ze źródłami informacji, a w szczególności z historii i metodyki bibliografii. Dyrektor Biblioteki był jednocześnie promotorem licznych prac magisterskich na studiach dziennych i zaocznych.

Doktor H. Dubowik podjął się również w 1979 roku redagowania czasopisma naukowego pod nazwą – „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy. Studia Bibliologiczne”. Funkcję tę sprawował do wydania siódmego numeru w 1994 roku. Oprócz redagowania zamieszczał tam artykuły, omówienia i sprawozdania. Był autorem monografii – „Nadrealizm w polskiej literaturze współczesnej”, wydanej w Warszawie w 1971 roku oraz kilka razy wznawianych podręczników – „Książka i czasopismo współczesne”, Warszawa 1969, 1976 oraz „Dzieje książki i bibliotek” Bydgoszcz 1976, 1977, Warszawa 1982. W czasopismach naukowych zamieszczał liczne artykuły dotyczące problematyki historii i teorii literatury, historii książki i bibliotek oraz warsztatu informacyjnego bibliotekarza. Uczestniczył w wielu konferencjach i sympozjach naukowych, wygłaszając referaty i komunikaty związane z pełnioną funkcją i prowadzonymi badaniami.

Pierwszy dyrektor biblioteki był także kierownikiem zaocznego studium policealnego, kształcącego w ramach filii Centrum Ustawicznego Kształcenia Bibliotekarzy adeptów zawodu bibliotekarskiego na poziomie powyżej szkoły średniej. W ramach tej szkoły prowadził różnorodne zajęcia dydaktyczne.

Po 1989 roku dr H. Dubowik był jednym z animatorów i inicjatorów utworzenia oddziału bydgoskiego Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej. Siedzibą tej organizacji stała się czytelnia zbiorów specjalnych Biblioteki Głównej. Z racji przynależenia do tego stowarzyszenia publikował artykuły na łamach czasopisma wydawanego przez oddział – „Rozmaitości Wileńskich”.

Od 1996 roku po przejściu na emeryturę, do chwili obecnej (marzec 2009) był dyrektorem nadal pracuje w bibliotece na pół etatu i jest wliczany do obsady personalnej księżnicy jako starszy kustosz dyplomowany. Przygotowuje do druku katalog inkunabułów i poloników XVI i XVII wieku ze zbiorów BG. Swoim doświadczeniem jako nestor bibliotekarstwa bydgoskiego służy całemu zastępowi pracowników biblioteki.

Wnioski

W liczbie sześciu wybranych przedstawicieli bibliotekarzy bydgoskich, trzech posiadało wykształcenie filologiczne, dwóch ukończyło studia historyczne, a jeden legitymował się przygotowaniem pedagogicznym. Wszyscy do zawodu doszli drogą praktyki i doskonalenia fachowego. Dane im było kierować zespołami ludzkimi. Trwale zapisali się w pamięci potomnych, a jeden z nich – nestor bibliotekarzy bydgoskich – Henryk Dubowik służy swoim doświadczeniem zawodowym do dzisiaj.

Professional career some librarians from Bydgoszcz

Summary

The following article characterized the figures of the few librarians working in Bydgoszcz in the period of XX and XXI century. In this group were: W. Bełza, J. Podgóreczny, K. Sarnowska, S. Kubiak, F. Mincer and H. Dubowik. There was presented their professional career including education way and quality in librarian occupation. The important part of the article was also description of work as a leaderships all of the presented librarians.

